

Finansira
Evropska unija

Broj: 02-15-633-176/23-2

Datum: 31.03.2023.

SEKTORSKA ANALIZA

za utvrđivanje prioriteta od javnog interesa u kojima će se pružiti finansijska podrška
za realizaciju projekata nevladinih organizacija
iz budžeta ReLOaD2 programa u 2023.
u okviru klastera „Coastal Mates“ - Kotor, Budva i Herceg-Novi

Sektorska analiza se sačinjava na osnovu strateških i planskih dokumenata odnosno propisa u odgovarajućoj oblasti od javnog interesa, uz konsultacije sa zainteresovanim nevladinim organizacijama i predstavlja osnov za utvrđivanje prioriteta i potrebnih sredstava za finansiranje projekata nevladinih organizacija iz budžeta ReLOaD u 2023, u skladu sa LOD Metodologijom i Zakonom o nevladinim organizacijama ("Službeni list Crne Gore", br. 39/11 i 37/17).

1. OBLASTI OD JAVNOG INTERESA U KOJIMA SE PLANIRA FINANSIJSKA PODRŠKA ZA PROJEKTE NVO

Oblasti od javnog interesa u kojim se planira finansijska podrška iz sredstava Regionalnog programa lokalne demokratije na Zapadnom Balkanu 2 (ReLOaD2) za projekte NVO u 2023. godini:

ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

- Edukacija građana/ki o zaštiti životne sredine i energetske efikasnosti i klimatskim promjenama
- Organizacija konkretnih ekoloških akcija/kampanja i promocija važnosti zdravih stilova života
- Podrška održivom razvoju turizma, ruralnom razvoju, poljoprivredi i ribarstvu

SOCIJALNA INKLUZIJA I ZAŠTITA

- Obezbeđivanje integrisane podrške za ranjive grupe (osobe s invaliditetom, starija lica, Romi, Egipćani, LGBTQ, žene, djeca sa problemima u ponašanju, mladi, zavisnici od droga, alkohola, kocke, zavisnici od interneta)
- Integrisana podrška u cilju prevencije nasilja i govora mržnje na internetu

RODNA RAVNOPRAVNOST

- Obezbeđivanje integrisane podrške s ciljem suzbijanja različitih oblika nasilja nad ženama i nasilja u porodici
- Organizacija konkretnih akcija/kampanja u zajednici o značaju rodne ravnopravnosti

OMLADINSKA POLITIKA

- Promocija zdravih stilova života kod mladih (s fokusom na mentalno zdravlje mladih)
- Unapređenje zapošljivosti mladih
- Edukacija mladih o važnosti i mehanizmima učešća u procesima donošenja odluka

KULTURA

- Promocija urbane, alternativne i društveno angažovane kulture
- Unapređenje i promocija kulturnih sadržaja i zaštita kulturnog naslijeđa (materijalnog, nematerijalnog i podvodnog,...)

Finansira
Evropska unija

2. PRIORITETNE OBLASTI KOJIM ĆE DOPRINIJETI NVO INICIJATIVE FINANSIRANE IZ SREDSTAVA RELOAD2 U 2023. GODINI

Prioritetne oblasti koje će biti finansirane kroz Javni konkurs za finansiranje projekata nevladinih organizacija iz ReLOaD2 programa su:

ZAŠTITA ŽIVOTNE SREDINE

Životnu sredinu najčešće shvatamo kao set prirodnih uslova koji određuju ljudski životni prostor. Šire posmatrano, ona obuhvata eksterne uslove i faktore opstanka i razvoja života i karaktera koji utiču na ljude i druge organizme ili oblike života. Ona predstavlja okvir u kome sva živa bića žive i djeluju povezana međusobnim uticajima čineći određenu cjelinu (ambijenata) životne sredine kao što su: vazduh, voda i zemljište. Područje Kotorsko-Risanskog zaliva je 1979. godine upisano na UNESCO Listu svjetske prirodne i kulturne baštine. Zaštićeno područje obuhvata 12.000 hektara kopna i 2.600 hektara morske površine. Ovo područje je stavljeno pod zaštitu Odlukom Skupštine Opštine Kotor o proglašenju Kotora i njegovog područja za prirodno i kulturno-istorijsko dobro od posebnog značaja ("Sl. List SRCG", br. 17/79, opštinski propisi).

Stanje životne sredine opština Kotor, Budva i Herceg-Novi određeno je njenim prirodnim uslovima, fizičkom strukturom područja, privrednim aktivnostima, uticajem saobraćaja i društveno- ekonomskim procesima. Tako su ove karakteristike područja dale osnovu za razvoj poljoprivrede u ruralnim područjima, a budući da su primorske opštine i ribarstvo predstavlja značajnu privrednu granu. Posledice neodgovarajućeg odnosa čovjeka prema životnoj sredini ogledaju se u čitavom nizu problema: pretjerana neplanska urbanizacija i izgradnja stambenih i turističkih kapaciteta uz neadekvatnu komunalnu infrastrukturu, sve veće količine otpada, posebno opasnih materija, zagađivanje vode (uključujući uticaj na morski akvatorijum), zagađenje atmosfere usljed destrukcije ozonskog omotača i nagomilavanja emisije gasova staklene bašte u troposferi, što izaziva promjenu klime i porast temperature, devastacija zemljišta, posebno šuma što je u tijesnoj vezi sa kiselim kišama, hemizacija poljoprivrede.

Intenziviranje ekoloških problema na području ove tri opštine izraženo je u većem stepenu tokom turističke sezone. Veliki broj turista, u interakciji sa neodgovarajućom opremljenošću i izgrađenošću vitalnih infrastrukturno-komunalnih sistema ima za posljedicu opterećenje životne sredine. Van turističke sezone ta opterećenja su svedena na manju mjeru, ali ne uz potpuno efikasnu kontrolu i otklanjanje. Turistička privreda zauzima ključnu poziciju u ukupnoj privredi ovih opština. S tim u vezi, tokom turističke sezone u posljednjim godinama evidentna je ekspanzija krizerskog turizma, što predstavlja veliki pritisak na životnu sredinu i utiče na klimatske promjene. Savremeno zagađenje usljed pretjerane neplanske urbanizacije i drugih oblika neodgovarajućeg odnosa čovjeka prema životnoj sredini izaziva širok spektar štetnih efekata na različite segmente života: vazduh, vodu – morski akvatorijum, zemljište, hranu i sve populacije živih organizama, uključujući i ljudsku populaciju.

SOCIJALNA INKLUZIJA I ZAŠTITA

Veliki broj djece i mladih sa smetnjama u razvoju, odraslih i starih lica s invaliditetom, nisu u prilici da se integrišu u zajednicu zbog nedovoljne podrške razvoju njihovih kapaciteta, koji doprinose većoj samostalnosti u svakodnevnom funkcionisanju. Najveći problem im predstavlja fizičko zdravlje, koje im sputava uključivanje u zajednicu. Pri tom, opterećenje i negativne psihičke posljedice izazvane povećanom brigom o djetetu sa smetnjama u razvoju, kao i odraslom licu s invaliditetom su takođe negativni ishodi porodica, koje samostalno brinu o ovim članovima. Sve navedeno upućuje na zaključak kako je neophodno unapređenje položaja lica sa invaliditetom u svim opštinama klastera kao i u cijeloj Crnoj Gori i njihovo uključivanje u sve oblasti društva na ravnopravnoj osnovi. Usluge socijalne i dječje zaštite dobijaju sve značajniju ulogu, iako još uvijek nije moguće govoriti o potpunom obuhvatu svih lica s invaliditetom koje imaju ovakve potrebe, za šta će biti nužno osigurati veći obim usluga podrške u sredini u kojoj lice s invaliditetom živi. Lokalne samouprave treba da preuzmu veću ulogu u obezbjeđivanju i finansiranju usluga socijalne i dječje zaštite, u skladu sa komentarima iz Izvještaja EK o napretku zemlje za 2018. godinu. U ovom izvještaju EK se navodi da „i dalje postoji zabrinutost u pogledu održivosti socijalnih usluga, jer se potpuna decentralizacija pružanja usluga i finansiranja još uvijek nije desila“, kao i da „treba opredijeliti odgovarajuća finansijska sredstva kako bi se obezbijedilo kontinuirano pružanje usluga socijalne zaštite na lokalnom nivou i pružila podrška u implementaciji lokalnih planova socijalne inkluzije“ (Izvještaj EK za Crnu Goru, 2018, strana 73).

Govor mržnje izražen na internetu, društvenim mrežama i drugim mjestima javnog prostora je postao veoma rasprostranjena pojava. Često smo u prilici da vidimo, pročitamo čitav spektar uvreda zasnovanih na rasnom, etničkom, vjerskom ili homofobnom motivu. Ovo je naročito izraženo nakon određenih društvenih dešavanja koja su u datom momentu aktuelna bilo kod nas, bilo u regionu i može se reći da direktno utiču na donošenje određenih političkih i drugih odluka. Govor mržnje je fenomen koji je usko vezan za slobodu izražavanja i teško ga je iskorijeniti i sprovesti njegovu potpunu zabranu, međutim treba da težimo da govor koji bi se mogao tretirati kao govor mržnje koji poziva na nasilje i nanošenje štete drugim licima samo na osnovu nekog njihovog ličnog svojstva bude sankcionisan. Naime, Crna Gora je ratifikovala Konvenciju Savjeta Evrope o računarskom kriminalu sa dodatnim protokolom koji se odnosi na kažnjavanje akata rasizma i ksenofobije učinjenih putem računarskih sistema, kao i Okvirnu Odluku Savjeta EU 2008/913/JHA o suzbijanju određenih oblika i načina izražavanja rasizma i ksenofobije krivično pravnim sredstvima. Na govor mržnje se mora odlučnije reagovati a jedan od načina su i mehanizmi kao što su prevencija, edukacija, samoregulacija i kontra narativ.

RODNA RAVNOPRAVNOST

Ravnopravnost između žena i muškaraca predstavlja jedno od temeljnih načela Evropske unije i jedan od osnovnih elemenata u reformskim procesima. Pravo žena na jednak tretman u svim oblastima predstavlja iznad svega osnovno ljudsko pravo. Napominjemo da je jedan od preduslova za usklađivanje normi jedne zemlje sa standardima Evropske unije poštovanje ženskih ljudskih prava i uspostavljanje antidiskriminacionih mehanizama.

Nasilje nad ženama i nasilje u porodici su i dalje jedan od prioritarnih problema u dijelu rodne ravnopravnosti, posebno ako smo svjesni rasprostranjenosti rodno baziranog nasilja u Crnoj Gori. Prema Istraživanju o prevalenci, percepcijama, cijeni i multidisciplinarnom odgovoru na nasilje u

porodici iz 2017, koje je urađeno u okviru projekta IPA 2014 " Podrška antidiskriminacionim i politikama rodne rodne ravnopravnosti", koji sprovode Ministarstvo za ljudska i manjinska prava i Kancelarija, UNDP u Crnoj Gori, a finansira DEU. Svaka druga žena u Crnoj Gori doživjela je neki oblik nasilja od strane njihovih supruga i/ili partnera tokom života. Pomenuto Istraživanje o percepciji nasilja daje informaciju da je svaka 5. žena u 2016. godini doživjela neki oblik nasilja. Isto istraživanje je potvrdilo visoku toleranciju za nasilje u porodici u društvu u cjelini, te da još uvijek preovladava mišljenje da je nasilje privatna stvar i da to treba rješavati u krugu porodice, kao i da porodica u javnosti ima prednost i u odnosu na individualne potrebe i prava bilo kog člana porodice. Pitanja nasilja u porodici, nasilja nad ženama veoma je aktuelno, s obzirom na činjenicu da postoji poseban strateški dokument Strategija zaštite od nasilja u porodici, kojom se propisuju relevantne mjere i aktivnosti. Uvidom u strateške dokumente, zakone, propise, planove i izvještaje EK, te sprovedenih intervjua evidentno je kako je mjere prevencije i sprječavanja nasilja u porodici potrebno i dalje detaljnije analizirati i iste pokušati sprovesti u potpunosti. Naime, problemi koji se pojavljuju su praktične prirode. Zakonodavno i institucionalno mehanizmi prevencije i zaštite postoje, no i dalje se kontinuirano nadograđuju.

OMLADINSKA POLITIKA

Problemi mentalnog zdravlja kod djece i mladih predstavljaju jedan od glavnih izazova za javno zdravlje i održivi razvoj na globalnom nivou. Procjenjuje se da će, svake godine, svaki peti adolescent da doživi problem s mentalnim zdravljem. Samoubistvo predstavlja vodeći uzrok smrti adolescenata kako u evropskoj regiji tako i šire. Više od 100 miliona ljudi u evropskoj regiji ima mentalni poremećaj. Svako, bez obzira na to odakle je, može se suočiti sa ovim problemom. Relativno mali broj ljudi u svijetu ima pristup kvalitetnim uslugama podrške mentalnom zdravlju. U zemljama sa niskim i srednjim prihodima više od 75% ljudi s problemima mentalnog zdravlja uopšte ne dobija nikakav tretman. COVID 19 je dodatno pogoršao situaciju. Javnozdravstvene mjere i ograničenja koja su uvedena sa ciljem da se prekine lanac prenosa virusa doveli su do poremećaja u dostupnosti ili kontinuitetu usluga podrške mentalnom zdravlju. Jedan od ključnih izazova u ovoj oblasti predstavlja nedostatak podataka o dostupnim servisima za podršku mentalnom zdravlju djece i adolescenata. Sistematično prikupljanje podataka o problemima mentalnog zdravlja među adolescentima važan je korak ka prepoznavanju njihovih potreba i obezbjeđivanju adekvatnih intervencija na nacionalnom i lokalnom nivou. Promocija zdravih stilova života i zaštita mentalnog zdravlja postala je još važnija tokom pandemije COVID 19, koja je imala snažan psihološki uticaj na mlade, porodice kao i zajednice širom svijeta. Djeca i mladi koji su već u nepovoljnom položaju suočiće se sa najštetnijim dugoročnim posljedicama pandemije. Zajednički cilj opština Kotor, Budva i Herceg-Novi jeste da se mladima s problemima mentalnog zdravlja omogući bolji pristup uslugama podrške, da se smanji patnja i poboljša kvalitet njihovih života. Društvo koje istinski brine o svojim mladima i nastoji da njeguje njihov razvoj, uključujući i lični razvoj i širu društvenu zajednicu, ozbiljno će tretirati slobodno vrijeme kao jedan od ključnih elemenata socijalizacije mladih. Način organizovanja slobodnog vremena je mjera brige društva za mlade i za svoju budućnost, a sve ulaganje u širenje mogućnosti za upražnjavanje slobodnog vremena je ulaganje u sopstveni razvoj. Mladi ljudi su resurs koji se može razviti samo ako je njihovo slobodno vrijeme dovoljno raznovrsno, odnosno ako ih aktivno angažuje da razvijaju svoj kreativni potencijal i stimulišu društveni angažman i odgovornost, kao i učešće u procesima donošenja odluka na lokalnom nivou. Nezaposlenost mladih je takođe jedan od najvećih problema današnjice, koji utiče ne samo na pojedinca već i na čitavu zajednicu. Sa sobom nosi negativne ekonomske, društvene i političke implikacije koje se onda manifestuju u cijelom društvu. Stopa nezaposlenosti mladih je indikator njihovog ukupnog položaja, jer je zapošljavanje ključni mehanizam za uspješnu integraciju mladih u društvo i osnova za izgradnju

Finansira
Evropska unija

perspektive u svim ostalim segmentima života. Nezaposlenost vodi ka usporavanju adekvatnog učešća u društvenim tokovima i često se naziva ključnim prediktorom marginalizacije i siromaštva mladih.

KULTURA

Sektorskom analizom, kao jedan od pet ključnih prioriteta prepoznata je i kultura sa dva veoma važna izazova i potrebe:

- Promocija urbane, alternativne i društveno angažovane kulture
- Unapređenje kulturnih sadržaja i zaštita kulturnog naslijeđa

Razvoju civilnog društva u tim oblastima može se doprinijeti kroz finansiranje projekata i programa NVO putem konkursa kao kontinuiranom podsticajnom mjerom. Nezavisna kulturna scena, kao sektor vaninstitucionalnih aktera kulture - prvenstveno nevladinih organizacija, u Crnoj Gori u najvećem obimu nije dovoljno razvijena, ali ni u potpunosti identifikovani njeni ključni činoci, njihove glavne odlike, kapaciteti, potrebe i uslovi za razvoj. Generalno, vaninstitucionalni kulturni sektor karakteriše nedovoljna vidljivost i nedovoljno poznat kontekst u kojem njegovi subjekti djeluju.

Različite vrste subjekata nezavisne kulture: strukovna udruženja umjetnika i stručnjaka u kulturi, brojne kulturne manifestacije i festivali, razni oblici amaterskog stvaralaštva - kulturno-umjetnička društva, folklorni ansambli, pozorišne grupe itd., osnivaju se kao nevladine organizacije. Podaci koji su u zvaničnim evidencijama o nevladinim organizacijama dostupni, nijesu mjerodavni za utvrđivanje stvarnog broja organizacija koje se dominantno i aktivno bave kulturom. Polazeći od navedenog, evidentna je potreba sprovođenja istraživačkih projekata u cilju dobijanja odgovora na brojna pitanja o nezavisnoj kulturnoj sceni: ko su glavni akteri vaninstitucionalnog sektora kulture u Kotoru, Budvi i Herceg – Novom, na kojem je nivou njihova međusobna saradnja, a na kojem saradnja s nacionalnim i lokalnim ustanovama kulture i drugim akterima itd. Potrebno je utvrditi stanje nezavisne kulture u svim opštinama klastera Coastal mates i definisati neophodne uslove za njen razvoj, kako bi se osnažile organizacije nezavisne kulture, njihovo zajedničko i sinhronizovano djelovanje, njihova aktivna participacija u procesima donošenja odluka, kreiranju i sprovođenju javnih politika u oblasti kulture i konačno, unapređenje rada civilnog sektora u oblastima kulture i umjetnosti i intersektorske saradnje.

Ono što takođe treba navesti kao problem je nedovoljno djelovanje nezavisne kulturne scene u realizaciji kvalitetnih produkcijskih projekata u umjetnosti i kulturi, a koji bi bili od značaja za ukupan razvoj djelatnosti u oblasti kulturno-umjetničkog stvaralaštva i kulturne baštine u skladu sa potrebama građana. Posebno važan aspekt uključivanja nevladinih organizacija je u oblasti kulturno-umjetničkog stvaralaštva, naročito kroz realizaciju kvalitetnih i inovativnih projekata u oblasti pozorišne, muzičko-scenske, filmske, muzičke, kao i svih vidova likovne umjetnosti, književnosti i izdavaštva. Nevladin sektor, takođe, posebno je važan zbog aktivnosti koje su usmjerene ka razvoju alternativnih vidova u stvaranju kulturnih i umjetničkih proizvoda, animacije, upotrebe novih tehnologija, interneta, te afirmacije drugih savremenih pravaca i trendova. U svim opštinama klastera javlja se potreba za unapređenje znanja o podvodnoj kulturnoj baštini.

Finansira
Evropska unija

Podaci koji dodatno pojašnjavaju navedeni problem, strategije, planovi...	Izvor(i) podataka
Strateški plan razvoja opštine Kotor 2020-2024. god.	Opština Kotor https://www.kotor.me/files/documents/1580915684-Strate%C5%A1ki%20-%20javna%20rasprava%20(1).pdf
Strategija zapošljavanja opštine Kotor 2021-2024. god.	Opština Kotor https://www.kotor.me/files/documents/1617259836-STRATEGIJA%20ZAPO%20LJAVANJA%20OP%20TINE%20Kotor%20Nacrt%201.1%20%20kona%20Dna%20verzija%20(1).pdf
Lokalni akcioni plan za unapređenje socijalne i dječje zaštite 2021-2024. god.	Opština Kotor https://www.kotor.me/files/documents/1623326036-Nacrt%20LAP%20SOCIJALNA%20I%20DJE%20C4%8CJA%20ZASTITA%202021-2024.pdf
Lokalni plan zaštite životne sredine za opštinu Kotor 2019-2023. god.	Opština Kotor https://www.kotor.me/me/sekretarijat-za-za%C5%A1titu-prirodne-i-kulturne-ba%C5%A1tine/lokalni-plan-za%C5%A0tite-%20BDivotne-sredine-za-op%C5%A0tinu-kotor-2019---2023/
Strateški plan razvoja opštine Herceg - Novi 2020-2024. god.	Opština Herceg – Novi https://www.hercegnovi.me/downloads/Nacrt04082020.pdf
Strategija zapošljavanja 2021 - 2025	Opština Herceg – Novi Obratiti se putem maila olga.pejovic@yahoo.com
Lokalni akcioni plan za postizanje rodne ravnopravnosti 2021-2025. god.	Opština Herceg – Novi Obratiti se putem maila olga.pejovic@yahoo.com
Lokalni akcioni plan u oblasti invalidnosti opštine Herceg – Novi 2021-2023. god.	Opština Herceg - Novi https://nadahercegnovi.me/wp-content/uploads/2020/12/LAPI-7.12-u-oblasti-invalidnosti-do-2023.pdf

U strategijama i navedenim dokumentima opština Kotor, Budva i Herceg – Novi navedeni su ciljevi koji mogu biti dobra smjernica za pisanje i realizaciju projekata nevladinih organizacija. Na taj način NVO, koje su dobile sredstva, predviđena ReLOaD2 programom mogu da doprinesu rješavanju navedenih prioriteta. Riječ je o Regionalnom programu lokalne demokratije na Zapadnom Balkanu 2 (ReLOaD2) koji je zvanično počeo sa realizacijom 1. januara 2021. godine, kao nastavak prethodne faze ReLOaD programa koja je uspješno završena u decembru 2020. godine. Program će biti realizovan u šest zemalja i teritorija Zapadnog Balkana tokom naredne četiri godine. ReLOaD2 finansira Evropska unija iz sredstava Multi-Country Civil Society Facility, uz kofinansiranje UNDP-a i lokalnih samouprava koje će biti obuhvaćene programom. U narednom četvorogodišnjem periodu cilj programa je jačanje partnerstva između jedinica lokalne samouprave (JLS) i civilnog društva i mladih u regionu Zapadnog Balkana. Program je nastavak dobre prakse prve faze ReLOaD-a, što ujedno predstavlja i model za djelovanja u drugoj fazi programa.

Finansira
Evropska unija

Ukupna vrijednost ReLOaD2 programa je 12,6 miliona eura, dok Budžet za Crnu Goru iznosi oko 1,8 miliona eura od kojih je 850,000 eura opredijeljeno za projekte nevladinih organizacija. Budžet za Klaster „Coastal Mates“ za 2022. i 2023. godinu iznosi 170,000 eura - UNDP i 35.000 eura – opštine Kotor, Budva i Herceg - Novi.

Doprinos NVO mjeriće se definisanim indikatorima i ostvarenim rezultatima koji su planirani projektima. Izvor podataka za procjenu uspješnosti projekata i mjernje rezultata projekata su:

- Narativni i finansijski izvještaji
- Monitoring projekata

3. OSTVARIVANJE STRATEŠKIH CILJEVA

Opšti cilj ovog programa je jačanje participativnih demokratija i procesa integracije u EU na Zapadnom Balkanu i to osnaživanjem nevladinog sektora i mladih kroz aktivno učešće u donošenju odluka i stimulisanjem pravnog i finansijskog okruženja za NVO. Kroz ReLOaD2 će biti unaprijeđene prakse transparentnog finansiranja NVO zasnovanog na konkretnim razvojnim projektima koji su fokusirani na građane i njihove potrebe.

Konkurs će doprinijeti realizaciji mjera navedenih u strateškim dokumentima Opštine Kotor, Opštine Budva i Opštine Herceg-Nov, koje se odnose na gore-navedene prioritete.

Strateški cilj(evi) čijem ostvarenju će doprinijeti ReLOaD2 konkurs za projekte nevladinih organizacija u 2023.	Način na koji će javni konkurs za projekte nevladinih organizacija doprinijeti ostvarenju strateških ciljeva
<ul style="list-style-type: none"> • Zaštita i očuvanje životne sredine i održivo upravljanje prirodnim resursima • Zaštita i valorizacija kulturne i prirodne baštine i životne sredine • Zaštita kvartnog sektora i društvenih djelatnosti (zaštita i efektiviranje kulturnih dobara) • Ozelenjavanje dvorišta obrazovnih i zdravstvenih ustanova • Programi edukacije i unapređenje znanja građana/ki iz oblasti životne sredine • Realizacija periodičnih ekoloških, edukativnih, kulturnih programa za djecu • Organizovanje periodičnih ekoloških akcija u mjesnim zajednicama • Realizacija akcija ekološkog aktivizma i volonterizma mladih kroz učešće u izradi planova i programa i akcijama u oblasti zaštite životne sredine • Unapređenje oblasti zaštite životne sredine i povećanje stepena energetske efikasnosti – edukacija (energetska efikasnost) 	<p>Kroz dodijeljena sredstva za projekte nevladinih organizacija mogu se realizovati aktivnosti u zajednici koje će doprinijeti ostvarivanju prioriteta i ciljeva postavljenih strateškim dokumentima opština Kotor, Budva i Herceg - Novi.</p>

Finansira
Evropska unija

- Pružanje savjetodavne i psihološke podrške za djecu sa iskustvom nasilja
- Kreiranje programa podrške ekonomskog osnaživanja i zapošljavanja za mlade bez roditeljskog staranja koji napuštaju instituciju i za mlade koji izlaze iz sistema hraniteljstva
- Edukacija u osnovnim i srednjim školama o vršnjačkom nasilju
- Edukacija djece i mladih RE populacije o zdravim stilovima življenja, reproduktivnom zdravlju i prevenciji bolesti zavisnosti
- Razvoj kulture, sporta, obrazovanja i socijalne zaštite
- Unaprijediti socijalnu odgovornost i integrativni pristup koji omogućava podsticanje socijalne inkluzije, povećanje kvaliteta života i korišćenje kapaciteta starijih lica za samostalan život
- Unaprijediti usluge socijalne zaštite za starija lica
- Smanjenje diskriminacije RE populacije
- Stvaranje povoljnijih uslova za što kvalitetniji društveni život građana kroz poboljšanje zdravstvenih usluga i statusa pojedinih društvenih grupa
- Omogućavanje prava na slobodno kretanje, puni pristup kulturnim, rekreativnim i sportskim aktivnostima svim osobama sa invaliditetom
- Unapređenje uslova za povećanje zapošljivosti lica sa invaliditetom i njihovoravnopravno učešće na tržištu rada
- Sveobuhvatno, adekvatno i kvalitetno uključivanje sve djece i omladine sa posebnim obrazovnim potrebama u proces obrazovanja i obuka
- Uključivanje lica sa invaliditetom u društvenu zajednicu unapređivanjem životnog standarda kroz uspostavljanje održivog sistema socijalne zaštite
- Unapređenje zdravlja OSI i njihovih porodica kroz uspostavljanje jednake dostupnosti medicinskih usluga, odgovarajućih medicinskih tretmana bez obzira na vrstu i stepen invaliditeta
- Mladi ostvaruju ekonomsku i socijalnu sigurnost kroz olakšan pristup tržištu rada i sticanju zapošljenja
- Mladi imaju pristup kvalitetnom obrazovanju (neformalno obrazovanje)
- Mladi su aktivni građani/ke uključeni, motivisani, proaktivni i učestvuju u procesima donošenja odluka, razvoja zajednice, u kreiranju politika i njihovom sprovođenju
- Mladi su dobrog zdravlja, bezbjedni, imaju pristup adekvatnom sistemu podrške za prelazak u odraslo doba i samorealizaciju, samosvjesni su, inovativni, pokazuju inicijativu i prihvataju različitosti (mentalno zdravlje)
- Mladi imaju pristup kvalitetnim kulturnim sadržajima kao kreatori i konzumenti

Finansira
Evropska unija

<ul style="list-style-type: none"> • Uspostavljen je normativno-pravni okvir za sprovođenje omladinske politike • Mladi aktivno, motivisano, proaktivno učestvuju u procesima donošenja odluka, u razvoju zajednice, u kreiranju i sprovođenju politika • Alternativna, urbana, angažovana kultura • Povećati zaposlenost žena i ukloniti diskriminaciju žena na tržištu rada (žene iz ruralne sredine) • Suzbiti sve oblike nasilja nad ženama i nasilja u porodici, te unaprijediti položaj i zaštitu prava žrtava i svih oblika nasilja • Suzbijati rodne stereotipe i uvoditi politike rodne ravnopravnosti u medije, kulturu i sport 	
---	--

4. RELOAD2 KONKURS ZA FINANSIRANJE PROJEKATA NVO - DOPRINOS OSTVARENJU STRATEŠKIH CILJEVA IZ SEKTORSKE NADLEŽNOSTI

Naziv javnog konkursa kojim će se doprinijeti u ostvarenju cilja	Iznos	Naziv programa/ aktivnosti u budžetu
Javni konkurs za raspodjelu sredstva nevladinim organizacijama u okviru ReLOaD2 programa	102.000 €	5.000 € - Sufinansiranje ReLOaD2 programa iz Budžeta Opštine Kotor 5.000 € - Sufinansiranje ReLOaD2 programa iz Budžeta Opštine Budva 5.000 € - Sufinansiranje ReLOaD2 programa iz Budžeta Opštine Herceg-Novi 134.000 € - EU (UNDP)

Opis glavnih grupa korisnika

Glavni korisnici projekata koji će se sufinansirati putem javnog konkursa mogu biti nevladine organizacije registrovane na teritoriji Crne Gore, uz poželjno partnerstvo sa NVO sa teritorije opština Kotor, Budva i Herceg - Novi, a koje su registrovane za obavljanje ovih djelatnosti (Statut), a čiji su projekti u skladu sa definisanim strateškim ciljevima navedenim u sekciji Prioritetne oblasti.

Očekivani broj projekata koji se planira finansirati / broj ugovora koje se planira zaključiti s NVO	
Naziv javnog konkursa	Očekivani broj projekata/ugovora
Konkurs za raspodjelu sredstva nevladinim organizacijama u okviru ReLOaD2	Do 12 projekata

Finansira
Evropska unija

Najniži iznos za projekat/program	Najviši iznos za projekat/program
7.000 € (za NVO)	20.000 € (za NVO)
2.000 € (za tek osnovane NVO i NVO koje se bave pitanjima mladih)	5.000 € (za tek osnovane NVO i NVO koje se bave pitanjima mladih)

5. KONSULTACIJE SA ZAINTERESOVANIM NEVLADINIM ORGANIZACIJAMA

Navesti na koji način je u skladu sa Uredbom obavljen proces konsultovanja NVO u procesu pripreme sektorske analize.

Metoda konsultacija (npr. web, email, konsultativni sastanak, itd.)	Datum sprovedenih konsultacija	Naziv NVO koje su učestvovalе u radionicama
Radionice za planiranje prioriteta Konkursa	24.02.2023.	NVO Eko centar Delfin, Kotor; NVO Mare mare, Herceg Novi; NVO Novi Val, Herceg Novi.

Radionica u cilju planiranja prioriteta oblasti i pripreme sektorske analize opština klastera Coastal Mates – Kotor, Budva i Herceg-Novi radi utvrđivanja prioriteta oblasti od javnog interesa koje će se finansirati u 2023. godini u okviru Regionalnog programa lokalne demokratije na Zapadnom Balkanu 2 (ReLOaD2), održana je 24.02. 2023. godine u prostorijama Opštine Kotor. Sastanku su prisustvovali predstavnice Opštine Kotor: Katica Brkanović, Zorka Mršić, predstavnice Opštine Budva: Iva Bajković, predstavnice Opštine Herceg–Novi: Olga Pejović, predstavnici/ce UNDP: Dženana Ščekić, Tamara Čirgić i Luka Kostić i predstavnici nevladinih organizacija iz Kotora, Budve i Herceg-Novi: Ljilja Radunović – NVO Eko centar Delfin Kotor; Dubravka Raičević – NVO Mare mare, Herceg Novi; Vesna Kujović – NVO Novi val, Herceg Novi.

Nakon prezentovanja svih strateških dokumenata Opštine Kotor, Opštine Budva i Opštine Herceg-Novi, u saradnji sa nevladinim organizacijama napravljen je presjek oblasti i prioriteta koji su zajednički za sve četiri opštine, te su na osnovu istog definisani prioriteti koji će se finansirati u 2023. godini kroz ReLOaD2 program u okviru klastera „Coastal Mates“.

6. KAPACITETI ZA SPROVOĐENJE JAVNOG KONKURSA

U skladu sa LOD metodologijom, biće formirana Komisija za evaluaciju pristiglih projektnih prijedloga, dok će tokom cijelog trajanja programa ReLOaD2 kontakt osobe iz opština Kotor, Budva i Herceg–Novi biti zadužene za koordinaciju i podršku realizaciji projektnih aktivnosti i učestvovati u kombinovanom timu za praćenje realizacije projekata nevladinih organizacija.